

Агєєнко Тетяна Анатолїївна

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Третьякова Любов Антонівна

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

ТЕХНІКА ДРУКУ ЛИСТЯМ НА ЗАНЯТТЯХ «МИСТЕЦТВА» В НУШ ЯК ЗАСІБ ЕКО-ХУДОЖНЬОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Стаття присвячена актуальній проблемі еко-художнього виховання в НУШ. Проаналізовано зміст та завдання екологічного та естетичного виховання дітей. Розкрито та обґрунтовано доцільність використання техніки друку листям на заняттях «Мистецтва» в початковій школі. Ключові слова: еко-художнє виховання, екологічне виховання, естетичне виховання, НУШ, образотворче мистецтво, техніка друку листям.

Постановка проблеми. Сьогодні, поряд із високим рівнем розвитку науки і техніки, відповідно загострюються проблеми екології. Щодня ми констатуємо негативні факти забруднення ґрунтів, повітря, водою токсичними відходами, вимирання десятків видів рослин та тварин тощо. Головна роль «знищувача» природи, на жаль, належить людині. Ось чому значної актуальності набуває проблема якісного екологічного виховання підростаючого покоління.

Одночасно із цим актуальності набувають проблеми естетичного виховання як засобу формування гармонійно розвиненої, духовно багатой особистості. Творча діяльність визнається основою естетичного розвитку особистості, «сприяє розвитку естетичних почуттів дитини, формуванню уявлень і знань про прекрасне в житті, естетичних оцінок і естетичного ставлення до світу» [5].

Значну роль у процесі виховання й розвитку особистості відіграє образотворче мистецтво, яке повною мірою можна вважати «унікальним у вирішенні завдань громадянського та духовного становлення підростаючого покоління» [4, с. 3].

Аналіз досліджень та публікацій. Теоретичні засади екологічного виховання (принципи, джерела) та формування екологічної культури розглядаються у дослідженнях В. Крисоченко, Д. Струпнікової, Л. Гош, А. Захлебного та ін. Проблема екологічної освіти молодших школярів висвітлювалась у працях А. Вербицького, Г. Глухова, С. Дерябо, Д. Єрмакова, Л. Лук'янової, А. Ясинської та ін.

Науковці (А. Волкова, Д. Кавтарадзе, Т. Каленнікова, О. Листопад, Н. Пустовіт, В. Скутіна) зазначають, що екологічний занепад на сучасному рівні є свідченням високого техногенного розвитку та проявом світоглядної руйнації духовності людини.

Духовно-творчий розвиток особистості забезпечують дисципліни художньо-естетичного циклу, зокрема образотворче мистецтво, яке «надає естетичного задоволення, учить помічати красу, надихає, захоплює, розвиває уяву» [2].

Філософські аспекти естетичного розвитку висвітлюються в дослідженнях Ю. Борева, О. Волкової, І. Зазюна, В. Кудіна та ін. Психологічні аспекти естетичного розвитку досліджували Б. Теплов, С. Якобсон, Л. Виготський, В. Клименко та ін. Проблемам естетичного розвитку дітей у системі шкільної освіти присвячені праці Д. Лихачова, Б. Неменського, Л. Масол, Н. Миропольської, Г. Шевченко та ін.

Отже, педагогічна наука має значні доробки галузі формування екологічної культури та естетичного виховання особистості. Попри це, сучасні, комплексні підходи до реалізації завдань екологічного та естетичного виховання на заняттях «Мистецтва» в НУШ потребують свого подальшого розв'язання.

Мета статті полягає в розкритті та обґрунтуванні доцільності використання техніки друку листям на заняттях «Мистецтва» в НУШ як засобу еко-художнього виховання особистості дитини.

Виклад основного матеріалу з результатами дослідження. Програма курсу «Мистецтва» спрямована на «поліхудожнє виховання особистості, формування в учнів основ цілісної художньої картини світу» [3].

Молодший шкільний вік – найцінніший етап у розвитку екологічної культури, естетичного виховання особистості, тому що діти надзвичайно чутливі до добра, допитливі. Саме у цей час мають закладатися моральні основи, розвиватися почуття прекрасного, вміння бачити красу природи. Дбайливе ставлення дитини до природи має виховуватися у дітей так само, як і пошана до старших, культура поведінки тощо.

Впевнені, що використання на заняттях «Мистецтва» в початкових класах різних художніх технік і природних матеріалів для творчості, допомогатимуть педагогам реалізовувати на практиці комплексний підхід до організації екологічного, естетичного – (еко-художнього) виховання.

Наведемо приклад одного такого заняття, розробленого за авторською Програмою «Казкові мандрівки до Чарівного Королівства Творчості» [1]. Тема заняття: «Чарівні листочки».

Мета. Познайти учнів з технікою друку листям; розвивати пам'ять, увагу, мислення, творчі здібності; виховувати творчу уяву, естетичний смак, акуратність, любов до мистецтва.

Обладнання. Казкові персонажі: Лісовичок, Художник; білий аркуш паперу, банка з фарбою, кленовий листок; збірник казок за програмою.

Матеріали. Підкладний папір, паперові серветки, білий папір; листя дерев простої форми, різні за розміром; гуаш коричневого кольору; клейовий пензлик або поролоновий квачик.

Перебіг заняття.

1. Психологічне входження.

- Діти, сьогодні ми вирушимо у нову подорож Чарівним Королівством Творчості, побуваємо в Казковому лісі, де познайомимося з новими героями та дізнаємося про їхні пригоди.

Заплющити очі, зараз ми з вами потрапимо до Казкового лісу Королівства Творчості (Лунає мелодійна музика).

- Відкрійте очі, діти. Ми з вами опинились на лісовій галявині. А ось і Лісовичок – мешканець Казкового лісу.

2. Пізнавальний етап.

2.1. Повідомлення теми і мети заняття.

- Лісовичок познайомить вас із своїми друзями, а Художник навчить вас працювати в чарівній техніці друку листям дерев. Але спочатку послухайте казку.

2.2. Казка про те, як Лісовичок знайшов Коричневу Фарбу і білий Аркуш паперу та що з цього вийшло.

У казковому лісі, що стояв поблизу Графічного міста жив собі Лісовичок. Ось іде він одного разу лісом, бачить: сидить на галявині самотня Коричнева Фарба і сумує.

- Чому ти така сумна? – запитав її Лісовичок.

- Сумно мені тому, що нема в мене друзів і користі з мене немає ніякої, – відповіла йому Коричнева Фарба.

- То ходімо зі мною, будемо друзями, – запропонував їй Лісовичок.

Пішли вони лісом разом, ідуть, розмовляють, слухають тихий шелест травички, ніжний спів лісових дерев, гомін пташок. Ось раптом здається їм, що хтось тихенько плаче.

Підійшли ближче до цього місця, дивляться, а це Білий Аркуш паперу.

- Чому плачеш? – запитали в нього Лісовичок і Коричнева Фарба.

- Як же мені не плакати, – каже їм Білий Аркуш, – нема в мене друзів і ніякої користі з мене нема.

- Не плач, – заспокоїла Аркуша Фарба.

- Давай товаришувати, – запропонував Аркушеві Лісовичок.

- Ходімо з нами, – сказала Фарба, і нам веселіше буде, і ти не сумуватимеш!

Пішли далі втрьох: Лісовичок, Коричнева Фарба та Білий Аркуш паперу, ідуть лісом, розмовляють. Раптом бачать: на дорозі лежить надзвичайно красивий Лист Клену. Коричнева Фарба нахилилася, щоб підняти його та перечепилася за коріння дерева, впала і пролилася. Швидко кинувся на допомогу Фарбі Білий Аркуш Паперу. Допоміг він Фарбі піднятися, дивиться – до нього приклеївся облитий коричневою фарбою Кленовий Лист з дерева.

Прийшов на допомогу Лісовичок, який обережно зняв Листок з Аркуша. Дивляться друзі – на Білому Аркуші залишилися коричневе зображення Кленового Листа. Це – мій відбиток, – здогадався Листок Клену.

Друзям настільки сподобалось побачене, що вони забажали спробувати отримати відбитки з листочків інших дерев, які росли поряд із кленом. З окремих відбитків склали цілі зображення. Так з'явилися казкові образи веселих лісових звірят, пташок, рибок і доброго Лісовичка.

2.3. Запитання за змістом казки.

- З ким потоваришував Лісовичок?

- З ким він познайомився першим?

- Чому сумувала Коричнева Фарба?

- Як появився відбиток від Кленового Листа?

2.4. Зоровий ряд (зображення в техніці друку листям).

- Діти, давайте розглянемо зразки робіт, виконаних за допомогою техніки друку листям. Як ви бачите, таким способом можна створювати найрізноманітніші образи: пташок, тварин, іграшок тощо.

2.5. Інструктаж.

- Художник розповість про те, як слід працювати у цій чарівній техніці. Для роботи у вас на столах уже підготовлені різні за формою та розміром листочки з Казкового лісу.

- Для вправи покладіть листочок на підкладний папір. Нанесіть коричневу фарбу на внутрішню (шершаву) сторону листа. Акуратно накладіть лист фарбованою стороною на аркуш. Прикрийте листок паперовою серветкою та гарно натисніть на нього долонею для утворення відбитку. Після підготовчої

вправи можна спробувати виконати будь-яке зображення за вашим задумом і бажанням. Для цього можна використовувати не один листок, а два – три, різні за формою та розміром.

3. Практична частина (самостійна робота учнів).

4. Заключна частина.

4.1. Виставка-обговорення робіт.

4.2. Психологічне розвантаження.

- Сьогоднішня наша мандрівка закінчується, наступного разу ми з вами знову відправимося у казкову подорож. До побачення.

Висновки. Ми розглянули методику використання техніки друку листям на заняттях «Мистецтва» в НУШ як засобу еко-художнього виховання особистості дитини. В процесі організації таких занять, доречними для використання будуть такі інтерактивні методи та прийоми навчання, як от:

- прийоми і методи створення позитивної атмосфери навчання й організації комунікації учнів;

- прийоми і методи мотивації навчальної діяльності й актуалізації опорних знань, уявлень учнів;

- прийоми і методи засвоєння нових знань, формування вмінь, навичок, емоційно-цільових орієнтацій і ставлень учнів;

- прийоми і методи узагальнення, систематизації знань, організації рефлексії пізнавальної діяльності.

Джерела

1. Агеєнко Т.А. Програма з образотворчого мистецтва для роботи гуртка зображувальної діяльності. Казкові мандрівки до Чарівного Королівства Творчості. – Харків, 2009. – 32 с.
2. Гайдамака О.В. Мистецтво: (рівень стандарту, профільний рівень): підруч. для 10 (11) кл. закл. заг. серед. освіти / О.В. Гайдамака. – Київ : Генеза, 2018. – 224 с. : іл.
3. Програми Нової української школи: веб-сайт. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-rochatkovoju-shkoli/> (дата звернення : 20.11.2020).
4. Трач С.К. Уроки образотворчого мистецтва. 4 клас. Посібник для вчителя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2009. – 120с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб / М. М. Фіцула // – Вид. 2-ге, випр., допов. – К. : Академвидав, 2005. – 560 с.

Сергіна Світлана Володимирівна

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ ЗА ДОПОМОГОЮ СЕРВІСУ MICROSOFT TEAMS

Стаття присвячена актуальній на сьогоднішній день проблемі дистанційного онлайн-навчання іноземній мові у ВНЗ. Проаналізовано різні наукові підходи до проблеми дистанційного навчання та встановлено основні напрямки у вивченні цього аспекту. Пояснюється специфіка застосування різних методів навчання, акцентується увага на ролі викладача при переході на дистанційне навчання. У статті з'ясовано особливості використання сервісу організації віддаленої роботи Microsoft Teams. Ключові слова: дистанційне навчання, іноземна мова, онлайн-заняття, мультимедійні ресурси, освітнє середовище.

Актуальність використання інформаційно-комунікативних технологій в навчальному процесі вищих навчальних закладів виникла у зв'язку з рекомендацією Міністерства освіти і науки України перейти на дистанційну форму навчання на період дії обмежень, які були застосовані для запобігання поширенню коронавірусної інфекції та захисту здоров'я. Основною методикою із застосуванням комп'ютерних технологій є дистанційне навчання іноземній мові, яке має ряд переваг, в порівнянні з традиційною формою навчання іноземним мовам [1]. Дистанційне навчання представляє особливий інтерес в ситуації з проведенням онлайн-навчання за розкладом в умовах ізоляції і карантину студентів і викладачів.

В умовах організації дистанційного проведення практичних занять за навчальним розкладом до викладача пред'являються особливі вимоги, до яких відноситься вміння використовувати інструменти Інтернет-ресурсів і комп'ютерних технологій. Під ІКТ-компетентністю викладача М.Н. Євстигнєєв пропонує розуміти «конструкт, що складається з теоретичних знань про сучасні інформаційно-комунікаційні технології і практичні уміння створення і використання навчальних Інтернет-ресурсів, соціальних сервісів Веб 2.0 та інших ІКТ-технологій в процесі формування мовних навичок і розвитку мовних умінь під час навчання іноземній мові та культурі країни, мова якої вивчається» [2].

При організації навчального процесу в умовах дистанційного проведення практичних занять за навчальним розкладом викладач не бачить кожного учня на власні очі, але здійснює взаємодію і контроль з кожним студентом на онлайн-занятті. Викладач (як відзначають більшість публікацій з питань дистанційного навчання) виступає в ролі тьютора-наставника, якому не доводиться стежити за поведінкою учнів при виконанні навчальних завдань, він може сконцентруватися на наданні навчального матеріалу і